

ZÁKONNOSŤ VYČLENENIA PROFESIONÁLNYCH VOJAKOV PRI ZABEZPEČOVANÍ VEREJNÉHO PORIADKU.

Bod A1 uznesenia vlády SR č. 805/2020 z 29.12.2020: „Vláda schvaľuje návrh na denné vyčlenenie do 1 500 príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky pri zabezpečovaní verejného poriadku a v súvislosti s opatreniami v boji proti koronavírusu SARS-CoV-2.“.

Čl. 120 ods. 1 Ústavy SR: *“Na vykonanie zákona a v jeho medziach môže vláda vydávať nariadenia.”.*

§ 1 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *“Tento zákon upravuje základné pravidlá tvorby všeobecne záväzných právnych predpisov (ďalej len „právny predpis“), ktorými sú Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ústavné zákony, zákony, nariadenia vlády Slovenskej republiky (ďalej len „nariadenie vlády“), vyhlášky a opatrenia ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, iných orgánov štátnej správy a Národnej banky Slovenska a ich vyhlasovanie v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka zákonov“).”.*

§ 3 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy: *„V Slovenskej republike pôsobia tieto ministerstvá, na ktorých čele je člen vlády:*

- a) *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky,*
- b) *Ministerstvo financií Slovenskej republiky,*
- c) *Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky,*
- d) *Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky,*
- e) *Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky,*
- f) *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,*
- g) *Ministerstvo obrany Slovenskej republiky,*
- h) *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky,*
- i) *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky,*
- j) *Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,*
- k) *Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,*
- l) *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky,*
- m) *Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky,*
- n) *Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.”.*

§ 21 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy: *„Ostatné ústredné orgány štátnej správy: V Slovenskej republike pôsobia aj tieto ústredné orgány štátnej správy:*

- a) *Úrad vlády Slovenskej republiky,*
- b) *Protimonopolný úrad Slovenskej republiky,*
- c) *Štatistický úrad Slovenskej republiky,*
- d) *Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky,*
- e) *Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky,*
- f) *Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky,*
- g) *Úrad pre verejné obstarávanie,*

- h) *Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky,*
- i) *Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky,*
- j) *Národný bezpečnostný úrad.”*

Čl. 5 ods. 3 ústavného zákona 227/2002 Z z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu: *„V čase núdzového stavu, okrem núdzového stavu vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas podľa závažnosti ohrozenia obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území, ktorým môže byť aj celé územie Slovenskej republiky, a to najviac v tomto rozsahu:*

- a) *obmedziť nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia núteným pobytom v obydlí alebo evakuáciou na určené miesto,*
- b) *uložiť pracovnú povinnosť na zabezpečenie zásobovania, udržiavania pozemných komunikácií a železníc, vykonávania dopravy, prevádzkovania vodovodov a kanalizácií, výroby a rozvodu elektriny, plynu a tepla, výkonu zdravotnej starostlivosti, poskytovania sociálnych služieb, vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, udržiavania verejného poriadku alebo na odstraňovanie vzniknutých škôd,*
- c) *obmedziť výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na rozmiestnenie vojakov, príslušníkov ozbrojených zborov, zdravotníckych zariadení, zásobovacích zariadení, záchranných služieb a uvoľňovacích a iných technických zariadení,*
- d) *obmedziť výkon vlastníckeho práva k hnutelným veciam zákazom vjazdu motorových vozidiel alebo obmedzením ich používania na súkromné účely a na podnikanie,*
- e) *obmedziť nedotknuteľnosť obydlia na ubytovanie evakuovaných osôb,*
- f) *obmedziť doručovanie poštových zásielok,*
- g) *obmedziť slobodu pohybu a pobytu,*
- h) *obmedziť alebo zakázať uplatňovanie práva pokojne sa zhromažďovať alebo zhromažďovanie na verejnosti podmieniť povoľovaním,*
- i) *obmedziť právo slobodne rozširovať informácie bez ohľadu na hranice štátu a slobodu prejavu na verejnosti,*
- j) *zabezpečiť vstup do vysielania rozhlasu a televízie spojený s výzvami a informáciami pre obyvateľstvo,*
- k) *zakázať uplatňovanie práva na štrajk,*
- l) *vykonať opatrenia na riešenie stavu ropnej núdze.”*

§ 2 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *„Okresný úrad je miestny orgán štátnej správy. Okresný úrad je preddavková organizácia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).“*

§ 70 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z.z. o policajnom zbore: *“Ak sily a prostriedky Policajného zboru nebudú postačovať na zabezpečenie ochrany štátnej hranice, stráženého objektu, verejného poriadku alebo vedenia boja proti terorizmu a organizovanému zločinu, môže vláda na nevyhnutný čas vyčleniť na tieto účely v stave bezpečnosti^{27f)} profesionálnych vojakov, ozbrojených príslušníkov finančnej správy a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže a v krízovej situácii^{27g)} vojakov mimoriadnej služby^{27h)} a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže.”*

Čl. 1 ods. 3 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov: „*Bezpečnosť je stav, v ktorom je zachovávaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu, základné práva a slobody a v ktorom sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie.*”

Čl. 1 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov: „*Krízová situácia je obdobie, počas ktorého je bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu a ústavné orgány môžu po splnení podmienok ustanovených v tomto ústavnom zákone na jej riešenie vypovedať vojnu, vyhlásiť vojnový stav alebo výnimočný stav, alebo núdzový stav.*”.

Z uvedeného vyplýva, že pre posúdenie zákonnosti uznesenia vlády SR č. 805/2020 z 29.12.2020 je dôležité posúdiť, či uvedené obdobie bolo považované za “čas krízovej situácie”. Vláda SR uznesením vlády SR č. 587 zo dňa 30.9.2020 vyhlásila núdzový stav, ktorý následne predlžovala ďalšími svojimi uzneseniami:

Bod A1 268/2020 Z.z. uznesenie vlády SR č. 587 z 30.9.2020: „*Vláda schvaľuje návrh na vyhlásenie núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov;*“ (Pozn.: V zbierke zákonov bolo publikované dodatočne).

Bod B1 268/2020 Z.z. uznesenie vlády SR č. 587 z 30.9.2020: „*Vláda vyhlasuje v súlade s čl. 5 ods. 1 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov dňom 1. októbra 2020 na obdobie 45 dní na postihnutom území Slovenskej republiky núdzový stav;*“.

Bod A1 315/2020 Z.z. uznesenie vlády SR č. 718 z 11.11.2020: „*Vláda schvaľuje návrh na zmenu času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie ďalších opatrení podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov;*“.

Bod B1 315/2020 Z.z. uznesenie vlády SR č. 718 z 11.11.2020: „*Vláda mení uznesenia vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020 takto: „číslo „45“ sa nahrádza číslom „90“;*“.

Bod A1 427/2020 Z.z. uznesenie vlády SR č. 807 z 29.12.2020: „*Vláda schvaľuje návrh na predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov;*“

Bod B1 427/2020 Z.z. uznesenie vlády SR č. 807 z 29.12.2020: „*Vláda predlžuje podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov na obdobie 40 dní na postihnutom území Slovenskej republiky, ktorým je územie celej Slovenskej republiky, núdzový stav, vyhlásený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020, ktorý bol vyhlásený z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie;*“.

Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 4 z 12.1.2021 k návrhu vlády Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s opakovaným predĺžením núdzového stavu vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie: „*Národná rada Slovenskej republiky podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov súhlasí s predĺžením núdzového stavu, vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, schváleným uznesením vlády Slovenskej republiky z 29. decembra 2020 č. 807.*“.

Bod A1 49/2021 Z.z. uznesenie vlády SR č. 77 z 5.2.2021: „*Vláda schvaľuje návrh na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov;*“.

Bod B1 49/2021 Z.z. uznesenie vlády SR č. 77 z 5.2.2021: „*Vláda predlžuje opakovane podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov na obdobie 40 dní s účinnosťou od 8. februára 2021 na postihnutom území Slovenskej republiky, ktorým je územie celej Slovenskej republiky, núdzový stav, vyhlásený uznesením vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020 ktorý bol vyhlásený z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie;*“.

Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 607 z 26.2.2021 k návrhu vlády Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s opakovaným predĺžením núdzového stavu vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie: „*Národná rada Slovenskej republiky podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov súhlasí s opakovaným predĺžením núdzového stavu, vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, schváleným uznesením vlády Slovenskej republiky z 5. februára 2021 č. 77.*“.

Je však nevyhnutné posúdiť aj možnosť, že nič z vyššie uvedeného však nebolo platné a účinné. Je to dôležité najmä pre posúdenie príslušnosti a pôsobnosti dotknutých orgánov. Toto posúdenie je dôležité aj z pohľad kvalifikácie trestných činov.

Podľa Čl. 125 ods. 1 Ústavy SR: „*Ústavný súd rozhoduje o súlade:*

- a) *zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami...*

- b) *nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami...*
- c) *všeobecne záväzných nariadení podľa čl. 68 s ústavou, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami...*
- d) *všeobecne záväzných právnych predpisov miestnych orgánov štátnej správy a všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy podľa čl. 71 ods. 2 s ústavou, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami...".*

V zmysle Čl. 129 ods. 6 Ústavy SR: *“Ústavný súd rozhoduje o tom, či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou alebo s ústavným zákonom.”*

Ústavný súd teda nerozhoduje o súlade uznesení vlády s ústavou a ústavnými zákonmi, teda ústavný súd tu nerozhoduje o uzneseniach vlády. Na tomto základe nemôže prejednať vec v zmysle čl. 129 ods. 6 či vyššie spomínané uznesenie vlády je alebo nie je v súlade s ústavou a ústavným zákonom. Čl. 125 Ústavy ho nepustí konať o uznesení vlády. Pokiaľ čl. 125 ods. 1 Ústavy (ktoré navyše predchádza čl. 129 ods. 6), „*nepustí*“ konajúci orgán – ústavný súd do rozhodovania o právnom akte, akým je uznesenie, ústavný súd nemá vo veci kompetenciu rozhodovať o obsahu tohto uznesenia.

V tomto kontexte mi príde minimálne sporný nález Ústavného súdu PL ÚS 22/2020-104 zo dňa 14.10.2020. Ústavný súd preskúmaval: *“či núdzový stav vyhlásený napadnutým uznesením vlády je v súlade s ústavou a ústavným zákonom o bezpečnosti štátu, konkrétne či boli splnené formálne a vecné podmienky na jeho vyhlásenie (referenčné normy čl. 5 ods. 1 až 3 ústavného zákona o bezpečnosti štátu) a či tak boli naplnené kritériá princípu legality (čl. 1 ods. 1 ústavy) a viazanosti štátnej moci právom (čl. 1 ods. 1 ústavy).”*

Ústavný súd tak neskúmal súlad formy samotného aktu vyhlásenia núdzového stavu podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu s čl. 120 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého *“Na vykonanie zákona a v jeho medziach môže vláda vydávať nariadenia.”*

Existuje tak možnosť, že hoci núdzový stav bol podľa Ústavného súdu vyhlásený v súlade s čl. 1. Ods. 1 a čl. 2. ods. 2 ústavy a s čl. 5 ods. 1 až 3 ústavného zákona o bezpečnosti štátu, uznesenie vlády SR č. 587/2020 zo dňa 30.9.2020 o vyhlásení núdzového stavu je aj napriek tejto skutočnosti nulitné, lebo trpí nedostatkom právnej formy mať všeobecné právne účinky.

S poukazom na § 1 ods. 1 Zák. č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov uznesenie ako forma rozhodnutia nie je všeobecne záväzným právnym aktom voči občanom, ale je iba aktom riadenia do vnútra činnosti štátnych orgánov. Uznesenie vlády je tak:

- vnútorným aktom riadenia adresovaným ministerstvám, ostatným ústredným orgánom štátnej správy a miestnym orgánom štátnej správy (Okresným úradom), za účelom určenia podmienok ich legislatívnej činnosti (riadia sa ním legislatívne postupy ministerstiev a orgánov štátnej správy),
- aktom riadenia bez externých účinkov, neriadi sa nimi štát vo veciach práv a povinností občanov a právnických osôb.

Uznesenie Ústavného súdu SR, zo dňa 22.11.2012, sp. zn. II. ÚS 514/2012-23: „**Uznesenie vlády je vo všeobecnosti len interným aktom riadenia adresovaným členom vlády (a ostatným ústredným orgánom štátnej správy), prípadne im podriadeným orgánom štátnej správy. Jeho účelom je určiť podmienky, ktoré majú dodržiavať jednotlivé ministerstvá a ďalšie ústredné orgány štátnej správy pri príprave a predkladaní návrhov zákonov a iných všeobecne záväzných predpisov na rokovanie vlády. Z legislatívnych pravidiel vlády však nevznikajú žiadne subjektívne práva ani povinnosti osobám stojacim mimo štruktúry štátnej správy, resp. výkonnej moci, na ktorej vrchole vláda stojí (čl. 108 ústavy).** Význam legislatívnych pravidiel, ako už bolo naznačené, spočíva jednak v tom, že nimi vláda jednotlivým ministerstvám a iným ústredným orgánom štátnej správy, ktoré sú v zmysle citovaného § 37 zákona o činnosti vlády zodpovedné za legislatívnu úpravu vecnej problematiky v ich pôsobnosti, vymedzuje podmienky, za ktorých sa návrhy nimi pripravené dostanú na rokovanie vlády, jednotlivé rezorty sa vystavujú riziku, že vláda odmietne prerokovať návrh zákona pripravený v rozpore s nimi. **V prípade, ak by vláda nekonala v súlade s legislatívnymi pravidlami, ktoré sama ustanovila, ústava zakotvuje iné mechanizmy na vyvolanie zodpovednosti.**“

Uznesenie Ústavného súdu SR, zo dňa 10.4.2008, sp. zn. III. ÚS 102/08-34: „Čo sa týka napadnutého uznesenia vlády, ústavný súd konštatuje, že **uznesenie vlády je iba aktom riadenia v zásade bez externých účinkov**, ktoré zaväzuje ministerstvá len rozpracovávať prijaté opatrenia vo forme budúcich legislatívnych návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov, v rámci ktorého legislatívneho procesu bude mať sťažovateľ ako zástupca verejnosti možnosť pripomienkovať a ďalej ovplyvňovať.“

Z uznesení vlády nevznikajú žiadne subjektívne práva ani povinnosti osobám stojacim mimo štruktúry štátnej správy, resp. výkonnej moci. Uznesením vlády nemožno riadiť chod štátu a ani určovať subjektívne práva a povinnosti osôb. S poukazom na čl. 120 ods. 1 Ústavy SR, na vykonanie zákona vydáva vláda nariadenia. Uzneseniami vlády uložené povinnosti (v rámci vyhláseného núdzového stavu) sú tak záväzné iba pre ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a miestne orgány štátnej správy (Okresné úrady).

Z uvedeného je zrejmé, že uznesenie vlády SR č. 587/2020 zo dňa 30.9.2020 o vyhlásení núdzového stavu trpí nedostatkom právnej formy mať všeobecné právne účinky.

Zo žiadnych uznesení vlády a ani z tých, ktoré nadväzujú na núdzový stav vyhlásený uznesením vlády SR č. 587/2020 zo dňa 30.9.2020 nevznikajú žiadne subjektívne práva ani povinnosti nielen osobám stojacim mimo štruktúry štátnej správy, ale ani profesionálnym vojakom Ozbrojených síl SR, príslušníkom Vojenskej polície a ani príslušníkom Policajného zboru SR.

Ústavný súd taktiež neskúmal „**príčinnú súvislosť vyhláseného núdzového stavu so vznikom pandémie**“, on ju automaticky predpokladal „... v predmetnom konaní o ústavnosti núdzového stavu vyhláseného v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19“. Čl. 40 Ústavy SR zakladá právo na ochranu zdravia. Výsledky, ktoré okolo seba vidíme sú priamym popretím tohto práva.

V opísanej súvislosti dávam do pozornosti nasledovné:

Čl. 7 ods. 2 písm. a) 333/2002 Z.z. oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o prijatí Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu: „*útok namierený proti akémukoľvek civilnému obyvateľstvu*“ znamená konanie, v ktorého priebehu dochádza k opakovanému páchaniu činov uvedených v odseku 1 proti akémukoľvek civilnému obyvateľstvu v súlade so štátnou alebo s organizačnou politikou uskutočňovania alebo podporovania týchto útokov“.

Čl. 7 ods. 1 písm. k) 333/2002 Z.z. oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o prijatí Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu: „*d ďalšie neľudské činy podobnej povahy úmyselne spôsobujúce veľké utrpenie alebo vážne zranenie tela alebo poškodenie duševného či fyzického zdravia*“ (pozn.“ pozri aj § 425 Trestného zákona).

§ 4 ods. 4 Zákona č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky:

„Ozbrojené sily možno použiť na:

- a) ochranu a obranu objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov v pôsobnosti ministerstva obrany a obranu ostatných objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov,
- b) odstraňovanie následkov výnimočného stavu alebo núdzového stavu^{5a)} a na riešenie mimoriadnych udalostí,⁷⁾
- c) boj proti terorizmu,
- d) pátranie po lietadlách a pri záchrane ľudských životov,⁸⁾
- e) zabezpečenie leteckej prepravy ústavných činiteľov určených vládou Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“),
- f) zabezpečenie leteckej zdravotníckej prepravy,
- g) zabezpečenie a vykonávanie leteckých navigačných služieb a riadenie špeciálnej letovej prevádzky,
- h) ochranu majetku štátu v správe alebo užívaní ministerstva obrany,
- i) poskytovanie podpory zahraničným ozbrojeným silám na území Slovenskej republiky,^{8a)}
- j) plnenie opatrení Národného systému reakcie na krízové situácie,
- k) plnenie ďalších úloh ustanovených osobitnými predpismi^{8b)} na zachovanie bezpečnosti Slovenskej republiky.“

Čl. 5 odst. 4 písm a) Ústavného zákona č. 227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu: „V čase núdzového stavu môže prezident na návrh vlády nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy“.

§ 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 570/2005 Z.z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „Na účely tohto zákona je mimoriadnou službou vojenská služba vykonávaná v služobnom pomere, ktorú je v období krízovej situácie¹⁾ povinný vykonať vojak mimoriadnej služby uvedený v písmene e)“.

§ 2 odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 570/2005 Z.z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „Na účely tohto zákona je vojakom mimoriadnej služby

1. profesionálny vojak, ktorému bol v období krízovej situácie¹) nariadený výkon mimoriadnej služby,
2. vojak v zálohe povolaný na výkon odbornej prípravy, ktorému bol v období krízovej situácie¹) nariadený výkon mimoriadnej služby,
3. vojak v zálohe povolaný na výkon mimoriadnej služby v období krízovej situácie¹) po prezentácii v ozbrojených silách Slovenskej republiky (ďalej len „ozbrojené sily“),
4. registrovaný občan, ktorý bol v čase vojny⁴) alebo vojnového stavu⁵) odvedený a povolaný na výkon mimoriadnej služby po prezentácii v ozbrojených silách“.

Z opísaného je namieste otázka nakoľko mala vláda právomoc rokovať o „*dennom vyčlenení do 1 500 príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky pri zabezpečovaní verejného poriadku a v súvislosti s opatreniami v boji proti koronavírusu SARS-CoV-2.*“, ktoré nakoniec aj svojim uznesením č. 805/2020 z 29.12.2020 schválila.

Odpoveď spočíva v tom, či sme „*v stave bezpečnosti*“, alebo „*v krízovej situácii*“. Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj napriek nálezu Ústavného súdu č. PL ÚS 22/2020-104 zo dňa 14.10.2020 nemusíme byť „*v krízovej situácii*“, ale môžeme byť „*v stave bezpečnosti*“. „*V stave bezpečnosti* vláda takúto právomoc má. Má ju však uplatňovať nariadením vlády a nie uznesením vlády. V takomto prípade uznesenie vlády č. 805/2020 z 29.12.2020 nie je pre ozbrojené sily záväzné, čo znamená, že Ozbrojené sily SR nemôžu vyčleniť profesionálnych vojakov na zabezpečovanie verejného poriadku. „*V krízovej situácii*“ takúto právomoc v zmysle vyššie uvedeného nemá (podobným prípadom bolo aj uznesenie vlády č. 665/2020 o schválení použitia ozbrojených síl Slovenskej republiky na prípravu a vykonanie celoštátneho testovania obyvateľstva na území Slovenskej republiky na prítomnosť ochorenia COVID-19). Aj pre tento prípad platí, že na základe uznesenia vlády č. 805/2020 z 29.12.2020 Ozbrojené sily SR nemôžu vyčleniť profesionálnych vojakov na zabezpečovanie verejného poriadku.

§ 3 ods. 1 Zákona č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky: „*Príslušník ozbrojených síl (ďalej len „vojak“) skladá vojenskú prisahu, ktorá znie: „Slávnostne prisahám, že budem verný Slovenskej republike. Sľubujem, že budem zodpovedne plniť úlohy, ktoré ozbrojeným silám vyplývajú z Ústavy Slovenskej republiky, ústavných zákonov, zákonov, a budem vykonávať vojenské rozkazy. Budem čestným, statočným a disciplinovaným vojakom. Som pripravený brániť slobodu, nezávislosť, zvrchovanosť, územnú celistvosť Slovenskej republiky a nedotknuteľnosť jej hraníc. Na to som pripravený vynaložiť všetky svoje sily a schopnosti a nasadiť aj svoj život. Tak prisahám!*“.

§ 132 ods. 1 Zákona č. 281/2015 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „*Služobná disciplína je povinnosť dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, právne záväzné akty Európskej únie, zákony, ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a vojenskú prisahu. Služobná disciplína je aj povinnosť dodržiavať vojenské rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny veliteľov, Etický kódex profesionálneho vojaka, vojenské predpisy, služobné predpisy a ostatné interné predpisy, s ktorými bol profesionálny vojak riadne oboznámený.*“

§ 132 ods. 2 Zákona č. 281/2015 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *“Vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz a pokyn nesmú byť vydané v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, právne záväznými aktmi Európskej únie, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, vojenskou prísahou, Etickým kódexom profesionálneho vojaka, vojenskými predpismi, služobnými predpismi a ostatnými internými predpismi”*.

Čl. 2 Etického kódexu profesionálneho vojaka, ktorý podľa § 132 ods. 6 zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa ustanovuje: *„Veliteľ nesmie vyžadovať od podriadených profesionálnych vojakov plnenie úloh, ktoré sú v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, právne záväznými aktmi Európskej únie, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a služobnými predpismi.“*

§ 132 ods. 4 Zákona č. 281/2015 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *“Ak veliteľ trvá na splnení vojenského rozkazu, nariadenia, príkazu alebo pokynu, musí ho profesionálnemu vojakovi písomne potvrdiť a profesionálny vojak je povinný ho splniť. Písomné potvrdenie sa nevyžaduje, ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania.”*

§ 132 ods. 5 Zákona č. 281/2015 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *“Profesionálny vojak je povinný odoprieť splnenie vojenského rozkazu, nariadenia, príkazu alebo pokynu veliteľa, ak by jeho splnením spáchal trestný čin alebo priestupok; túto skutočnosť oznámi bezodkladne najbližšiemu nadriadenému toho veliteľa, ktorý vojenský rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn vydal.”*

Vláda SR „v krízovej situácii“ nedisponuje kompetenciou schvaľovať „nariadenie výkonu mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy“. **Vláda SR disponovala iba kompetenciou schvaľovať “návrh vlády nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy” a jeho “predloženie prezidentovi Slovenskej republiky na schválenie”,** ktorý má po schválení takejto veci vydať rozkaz prezidenta Slovenskej republiky. Akýkoľvek rozkaz vychádzajúci z uznesenia vlády č. 805/2020 z 29.12.2020 tak nemá žiadny vzťah k výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka z dôvodu, že sa nejedná o použitie Ozbrojených síl Slovenskej republiky podľa § 4 ods. 4 Zákona č. 321/2002 Z.z. Takýto rozkaz tak bol vydaný podľa § 3 ods. 1 Zákona č. 321/2002 Z.z. nielen v rozpore s vojenskou prísahou, ale aj v rozpore § 132 ods. 1, 2 Zákona č. 281/2015 Z.z. a čl. 2 Etického kódexu profesionálneho vojaka. Postup profesionálneho vojaka v prípade vydania takéhoto rozkazu jednoznačne stanovuje § 132 ods. 5 Zákona č. 281/2015 Z.z. v zmysle, ktorého je každý profesionálny vojak povinný takýto vojenský rozkaz odoprieť.

Posledný rozkaz prezidenta SR, ktorý bol zverejnený vo Vestníku MO SR, čiastka 97, 30. decembra 2020 bol nasledovný: *“Rozkaz prezidentky Slovenskej republiky č. 12/2020, ktorým sa mení rozkaz*

prezidentky Slovenskej republiky č. 7/2020 k 28. výročiu vzniku Slovenskej republiky” – pozri <https://www.mosr.sk/vestniky-mo-sr-vydane-v-roku-2020/>

Z uvedeného je zrejmé, že prezident SR nevydal vo veci nariadenia výkonu mimoriadnej služby profesionálnym vojakom (podobne ak v operácii “Spoločná zodpovednosť” žiaden rozkaz.

Prípado čat. J. D. v súvislosti s operáciou „SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ“ otvoril aj vykonateľnosť a preskúmateľnosť “písomného vojenského rozkazu” a “operačného rozkazu” (PÍ SOMNÝ VOJENSKÝ ROZKAZ VELITEĽA MUNIČNÉHO SKLADU NOVÁKY NA SPRESNENIE VÝKONU ŠTÁTNEJ SLUŽBY Č. 224 ZO DŇA 20.11.2020 A OPERAČNÝ ROZKAZ VELITEĽA REGIONÁLNEHO VELITEĽSTVA TOPOĽČANY (RHQ TO) PRE OPERÁCIU „SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ,, rev. 2 č.: 1.mb-345-83/2020 ZO DŇA 18.11.2020).

Operácia „SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ“ vychádzala z Uznesenie vlády č. 665/2020 o schválení použitia ozbrojených síl Slovenskej republiky na prípravu a vykonanie celoštátneho testovania obyvateľstva na území Slovenskej republiky na prítomnosť ochorenia COVID-19. V uvedenom uznesení Vláda SR v bode A.2. schválila, citujem: „*použitie ozbrojených síl Slovenskej republiky na prípravu a vykonanie celoštátneho testovania obyvateľstva na území Slovenskej republiky na prítomnosť ochorenia COVID-19 v čase a v rámci odstraňovania následkov núdzového stavu*“. Pritom platí, že v čase núdzového stavu môže nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom iba prezident na návrh vlády (Čl. 5 odst. 4 písm a) Ústavného zákona č. 227/2002 Z.z.). Mimoriadnou službou je vojenská služba vykonávaná v služobnom pomere, ktorú je v období krízovej situácie (v našom prípade v období núdzového stavu) povinný vykonať vojak mimoriadnej služby (§ 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 570/2005 Z.z.), pričom vojakom mimoriadnej služby je profesionálny vojak, ktorému bol v období krízovej situácie (v našom prípade v období núdzového stavu) nariadený výkon mimoriadnej služby (§ 2 odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 570/2005 Z.z.). Z uvedeného je zrejmé, že Vláda SR má kompetenciu na „*schválenie návrhu na použitie ozbrojených síl Slovenskej republiky*“, ktorý má predložiť prezidentovi Slovenskej republiky, a nie na „*schválenie použitia ozbrojených síl Slovenskej republiky*“. Prezident Slovenskej republiky tak v prípade operácie „SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ“ v čase núdzového stavu nenariadil profesionálnym vojakom výkon mimoriadnej služby. Vyplýva to z vestníkov MO SR uvedených na www.mosr.sk.

V prípade “písomného vojenského rozkazu” a aj v prípade “operačného rozkazu” absentuje zákonná úprava formy tohto právneho aktu. Z uvedeného dôvodu sú akékoľvek “písomné vojenské rozkazy” a “operačné rozkazy” nevykonateľné a nepreskúmateľné.

Vzhľadom na neexistenciu zákonného ustanovenia o vojenskom rozkaze, jeho formách a obligatórnych náležitostiach je posudzovaný PÍ SOMNÝ VOJENSKÝ ROZKAZ NA SPRESNENIE VÝKONU ŠTÁTNEJ SLUŽBY č. 224 ZO DŇA 20.11.2020 pre absenciu zákonnej úpravy nepreskúmateľný. To isté platí aj o OPERAČNÝ ROZKAZ VELITEĽA REGIONÁLNEHO VELITEĽSTVA TOPOĽČANY (RHQ TO) PRE OPERÁCIU „SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ,, rev. 2 . č.: 1.mb-345-83/2020 ZO DŇA 18.11.2020.

V Uznesení ÚS SR, zo dňa 18.5.2016, sp. zn. I. ÚS 323/2016, Rozsudok NS SR, zo dňa 12.12.2018, sp. zn. 8Sžr 52/2016 sa totiž píše, citujem: „Nulita je dôsledok takých závažných vád, ktoré spôsobujú, že o akte už vôbec nie je možné hovoriť, a to v dôsledku nedostatku právneho základu, nedostatku právomoci, najťažších vád príslušnosti, absolútneho nedostatku formy, absolútneho omylu v osobe adresáta, neexistencie skutkového základu spôsobujúceho bezobsažnosť, požiadavky nedovoleného (trestného) plnenia, požiadavky plnenia fakticky nemožného, neurčitosti a nezmyselnosti, neexistencie vôle a podobne“.

Je zrejmé, že podobným spôsobom (na základe uznesenia vlády SR č. 805/2020 z 29.12.2020) riešili v OSSR aj vyčlenenie do 1 500 príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky pri zabezpečovaní verejného poriadku v súvislosti s opatreniami v boji proti koronavírusu SARS-CoV-2.

Vzhľadom na skutočnosť, že profesionálni vojaci sú verejní činitelia, čiže „môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“ z uvedeného vyplýva, že všetky vojenské rozkazy vydané v rámci Ozbrojených síl minimálne od doby nadobudnutia účinnosti Zákona č. 281/2015 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú nulitné.

Je zrejmé, že prípad čat. J.D. odhalil používanie zvykového práva v OSSR. Uvedené vyplýva zo skutočnosti degradácie právneho systému z dôb Československej ľudovej armády postupným vytváraním Práva Slovenskej republiky a neskôr aproximáciou práva EU.

Pôvodný zákon 122/1978 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov nepoznal pojem písomný vojenský rozkaz. Poznal iba pojem rozkaz. „Vojenská prisaha je slávnostným záväzkom pre plnenie povinností pri obrane štátu vyplývajúcich pre vojakov najmä z ústavy, zákonov, vojenských poriadkov a rozkazov. (§ 2 ods. 1)“. V súčasnej právnej úprave chýba aj pojem „vojenské poriadky“, ktoré sú vykonávacími predpismi zákonov a stoja medzi rozkazmi a zákonmi. Je veľmi pravdepodobné, že v tom čase existovala presná definícia pojmu „rozkaz“.

V zákone č. 370/1997 zákon o vojenskej službe zrušenom zákonom č. 570/2005 sa používal pojem „vojenský rozkaz“:

§ 74 Zákona č. 370/1997 o vojenskej službe: “Vojenská disciplína a vojenský rozkaz:

- (1) Vojenskou disciplínou sa rozumie povinnosť vojaka dodržiavať ustanovenia tohto zákona, plniť vojenskú prisahu, vojenské predpisy a vojenské rozkazy služobných orgánov alebo nadriadených vojakov, ktoré vydávajú v súvislosti s výkonom vojenskej služby.
- (2) Na velenie v ozbrojených silách služobný orgán a nadriadený vojak vydávajú ústne alebo písomné vojenské rozkazy, ktoré vojaka zaväzujú podľa nich konať alebo sa konania zdržať.
- (3) Vojenský rozkaz nesmie byť vydaný v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými normatívnymi aktmi.
- (4) Vojenské rozkazy nepreskúmavajú súdy.”

§ 74 ods. 2 Zákona č. 370/199 o vojenskej službe: “Služobný orgán uplatňuje právo disciplinárnym rozkazom, vojenským rozkazom a rozhodnutím vo veciach náhrady škody; nadriadený vojak uplatňuje právo disciplinárnym rozkazom a vojenským rozkazom.”

Všetky uvedené ustanovenia **zákona č. 281/2015 Z.z.** o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov už neexistujú. V zákone sa objavujú pojmy „**vojenský rozkaz** (chýbajú ustanovenia, čo má obsahovať, ako aj to, že poznáme písomný a ústny vojenský rozkaz, v §113 ods. 3) písm. c) sa objavuje pojem „písomného rozkazu, alebo nariadenia veliteľa“, v § 78 pojem „na základe písomného vojenského rozkazu veliteľa“ „**disciplinárny rozkaz** (v § 150 je presne uvedené, čo má obsahovať)“ a „**personálny rozkaz** (v § 91 je presne uvedené, čo má obsahovať)“ Rovnako absentuje aj nepreskúmateľnosť vojenských rozkazov súdom.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súčasné nasadenie profesionálnych vojakov OSSR pri zabezpečovaní verejného poriadku v spoločných hliadkach s príslušníkmi Policajného zboru je nezákonné. Každý profesionálny vojak, ktorý si v tejto veci nesplnil povinnosť, ktorú mu ukladá § 132 ods. 5 zákona č. 281/2015 Z.z. sa podľa v súčasnosti aplikovanej diskriminačnej praxe dopúšťa zločinu zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. c), ods. 4 písm.c) alebo zločinu zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa §326 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a).